

STYRDOKUMENT

DATUM

2018-02-12

Biblioteksplan för Älvsbyns kommun 2018 – 2021

Inspirerande, berikande, möten och paus

BIBLIOTEKET

Dokumenttyp Plan/program	Dokumentnamn Biblioteksplan för Älvsbyns kommun	Fastställd/upprättad 2018-02-12 KF § 17	Beslutsinstans KF	Giltighetstid Tills vidare
Dokumentansvarig Fritids- och kulturchef	Version 2	Senast reviderad 2010-10-18	Dokumentinformation 322/17-880	Detta dokument gäller för Anställda/medborgare

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. Folkbibliotekets roller	3
2. Biblioteksverksamhet/organisation/nyckeltal	4
3. Biblioteket och demokratin	4
4. Värdskap, bemötande och delaktighet	4
5. Barn och unga – en prioriterad målgrupp	4
6. Skolbiblioteksverksamhet	5
7. Informationscentrum och mötesplats för alla	5
8. God tillgång till publika datorer	5
9. Bibliotekets medier	6
10. Bibliotekets tillgänglighet	6
11. Bibliotekets hemsida – Bibblo.se och Polarbibblo.se	6
12. Publika arrangemang	7
13. Släktforskning	7
14. Bibliotekets tjänster för äldre och för personer med funktionshinder	7
15. Bibliotekets tjänster för personer med läs- och skrivsvårigheter	7
16. Biblioteket tjänster för invånare med utländsk bakgrund	7
17. Det livslånga lärandet	8
18. Samverkan med kommunens övriga verksamheter	8
19. Samverkan med föreningar, intresseorganisationer och studieförbund	8
20. Samarbete med näringslivet	8
21. Förteckning över styrdokument	8

Inledning

Föreslagen biblioteksplan för Älvsbyns kommun 2018 - 2021 ersätter biblioteksplan för Älvsbyns kommun, fastställd av kommunfullmäktige 2010-10-18, § 78.

Bibliotekslagen, 2013:801 slår fast att alla kommuner ska upprätta en biblioteksplan. Älvsbyns biblioteksplan är ett strategiskt dokument som beskriver och ger besked om verksamhetens inriktning.

Enligt lagen är folkbibliotekens uppdrag att

- vara tillgänglig för alla och anpassade till användarnas behov
- särskilt främja läsning och tillgång till litteratur
- ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning

Bestämmelser om avgiftsfrihet utvidgas till att gälla lån av litteratur oavsett publiceringsform (fysisk eller digital)

Lagen innebär ett utvidgat ansvar till vissa grupper. De prioriterade grupperna är:

- personer med funktionsnedsättning
- personer med annat modersmål än svenska
- nationella minoriteter

1. Folkbibliotekets roller

Kultur: Bibliotekets roll som kulturinstitution med evenemang som exempelvis författarbesök, sagostunder, utställningar, läsfrämjande arbete och förmedling av skönlitteratur.

Information: Biblioteket tillhandahåller information samt tillgång till internet till individer och grupper för att ge möjlighet till ett aktivt deltagande i samhällets demokratiska process.

Kunskap: Biblioteket förmedlar litteratur, främjar läsning och fungerar som ett stöd för olika former av utbildning och ger möjlighet till människors fria kunskapsökande.

Offentligt rum: Biblioteket fungerar som ett relativt kravlöst utrymme där människor erbjuds olika former av möten, inte bara med ny kunskap och nya upplevelser utan även med andra människor.

När man begrundar dessa olika roller blir det tydligt vilken betydelse biblioteket har för det Framtidsrika Älvsbyn – Norrbottens Pärla

2. Biblioteksverksamhet/organisation/nyckeltal

Folkbibliotek

I kommunen finns huvudbiblioteket som ligger i Servicehuset Fluxen och biblioteksfilialen i Vidsels skola.

Arbetsledning: 1,0 enhetschef Fritid & Kultur

Huvudbiblioteket	Tjänster	Öppet hållande: 26
timmar/vecka		
Bibliotekarie	0,4	
Biblioteksassistent	2,15	
Biblioteksfilialen Vidsele	0,2	Öppethållande: 8
timmar/vecka		

I kommunen finns fem bemannade skolbibliotek:

Knut Lundmarkskolan, biblioteksassistent	0,2	Bemannat 8 timmar/vecka
Parkskolan, biblioteksassistent	0,5	Bemannat 20 timmar/vecka
Gymnasiet, Älvåkraskolan, Vux	0,6	Bemannat 24 timmar/vecka
Vidsele högstadiet	0,075	Bemannat 3 timmar/vecka
Vidsele låg/mellanstadiet	0,075	Bemannat 3 timmar/vecka

Nyckeltal 2016

	Älvsbyn	Länet
Totalt utlån per invånare	6,9	6,3
Totalt utlån per barn/unga 0-17 år	31,5	19,7
Total driftkostnad (kr) per invånare	306	462
Mediekostnad per invånare	57,6	53,7
Antal fysiska besök huvudbiblioteket	51 119	-
Antal aktiva kvinnliga låntagare	1 313 60,9%	31 512 61,9%
Antal aktiva manliga låntagare	844 -	19 417 -
Antal aktiva låntagare 0-17 år	872 40,4%	13 471 26,5%

2. Biblioteket och demokratin

Biblioteket ska värna den grundlagsfästa yttrandefriheten och verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

All personal på biblioteket ska bemöta alla besökare lika, oavsett ålder, kön, religion, sexuell läggning eller etnicitet.

3. Värdskap, bemötande och delaktighet

Alla besökare och invånare i Älvsbyn ska känna att de är välkomna till biblioteket. De ska ges lika möjligheter att ta del av bibliotekets tjänster.

Bibliotekets personal ska vara serviceinriktad, professionell och tillmötesgående och mötet med besökaren ska stå i fokus och besökaren ska ges möjlighet att påverka och vara delaktig i biblioteksverksamheten.

Lokalerna ska vara utformade för att främja, såväl möten som paus.

4. Barn och unga – en prioriterad målgrupp

FN:s Barnkonvention och Unescos skolbiblioteksmanifest ska vara vägledande för barn- och ungdomsverksamheten.

Alla barn i Älvsbyn ska känna sig välkomna, trygga och sedda på biblioteket och de ska ges goda möjligheter till läsande.

Biblioteket ska ägna stor omsorg åt att stimulera och väcka läslust hos barn och unga, genom att bland annat ha ett aktiva samarbete kring böcker och läsning med förskolor och skolor.

Stor vikt ska läggas på att stödja och utveckla barn och ungas språkutveckling och kunskaps- och informationsinhämtning.

Barn och unga ska erbjudas kulturupplevelser för att stimulera fantasi och kreativitet.

Alla nyfödda och adopterade barn ska erbjudas en bokgåva från biblioteket.

Alla barn ska känna att de har möjlighet att påverka barn- och ungdomsverksamheten på biblioteket.

5. Skolbiblioteksverksamhet

Skollagen, 2010:800 säger att alla elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

Unescos skolbiblioteksmanifest ska vara vägledande för skolbiblioteksverksamheten.

Biblioteket ska tillsammans med skolan arbeta aktivt för att stimulera barns och ungdomars läs- och skrivutveckling.

Biblioteket ska i samförstånd med skolan undervisa eleverna i informationsökning och kritisk granskning av informationskällor.

Dagens skola ska främja barns nyfikenhet och lust att lära. Detta förutsätter ett välfungerande skolbibliotek som är en integrerad del av skolans pedagogiska verksamhet.

Skolbiblioteket ska samordna och tillgängliggöra medier och information som ska stödja elevernas lärande och medverka till att skolan når sin målpuppfyllelse.

6. Informationscentrum och mötesplats för alla

Biblioteket ska erbjuda fri tillgång till information såväl fysisk som elektronisk och bibliotekets personal ska kunna visa, lotsa och hjälpa besökare att använda modern informationsteknik för kunskapsinhämtning och lärande.

Personal i biblioteket ska kunna svara på biblioteks-, samhälls-, turist-, bokenings- och fritidsfrågor, samt frågor kring kulturevenemang.

De kommunala verksamheterna ska ges plats att i biblioteket kunna informera om sin verksamhet samt att när så önskas kunna möta kommunens invånare för information och möten.

Älvsbyns föreningar och studieförbund ska ges möjlighet att informera om sin verksamhet samt ges utrymme att göra mindre utställningar om sin verksamhet när så önskas.

7. God tillgång till publika datorer

För att motverka att IT-användning och kunskap i IT-användning blir en fråga om den enskilda individens tillgång till datorer ska biblioteket avgiftsfritt erbjuda god tillgång till publika datorer.

Datorerna ska hålla hög kvalitet och de ska regelbundet underhållas för att erbjuda användarna bästa möjliga IT-kvalitet.

Trådlös uppkoppling finns i biblioteket. Besökare som är ovana datoranvändare ska få hjälp av bibliotekets personal om så önskas och tillfälle finns.

8. Bibliotekets medier

Bibliotekets utbud av medier ska präglas av mångsidighet, aktualitet och kvalitet.

Biblioteket ska särskilt främja läsning och värna om litteraturens ställning och intresset för kunskap och bildning.

Bibliotekets medier ska vara en inspirationskälla för lässtimulans, fantasi, kultur i alla dess former, information, utbildning och kunskap.

Urvalet av medier till biblioteket får inte ske med någon form av censur, varken politisk, ideologisk eller religiös. Medier får inte heller diskriminera människor utifrån ålder, kön, religion, sexuell läggning eller etnicitet.

Lån av bibliotekets medier ska vara avgiftsfria oavsett publiceringsform. Däremot kan avgifter tas ut för porto, kopiering och andra liknande tjänster samt förseningsavgifter för lånade medier.

Biblioteket ska kunna erbjuda många olika typer av medier förutom den tryckta boken så som tidskrifter, e-böcker, och ljudböcker. Anpassade medier, så som Stor Stil, lättläst och talböcker ska också tillhandahållas.

Vuxenutbildning på grundskole- gymnasie- och eftergymnasial nivå samt SFI-utbildning betyder att även kurslitteratur ska köpas in kontinuerligt till biblioteket.

Medieanslaget måste i möjligaste mån hålla en nivå som gör det möjligt att tillgodose de behov som finns på medier av specifika slag.

Biblioteket ska hålla sig uppdaterad kring utbudet av nya medieformer och utifrån resurser och efterfrågan i möjligaste mån skaffa dem till biblioteket.

Mediebeståndet ska vara aktuellt men även äldre medier med kvalitativt eller kulturellt värde ska ges utrymme.

Utbudet ska till stor del styras av besökarnas behov och önskemål, men biblioteket ska även kunna tillhandahålla mindre efterfrågad litteratur både genom egen inköp men också genom vårt samarbete Biblioteken i Norrbotten.

9. Bibliotekets tillgänglighet

Biblioteket ska, i mån av resurser, i mesta möjliga mån anpassas till invånarnas behov.

Lokalerna ska vara tillgängliga för alla. Det ska vara lätt att hitta i biblioteket. Bibliotekets lokaler ska vara handikappanpassade utifrån tillgänglighetsmålen för allmänna lokaler 2010.

Biblioteket ska bedriva uppsökande verksamhet för dem som av olika anledningar inte själva kan ta sig till biblioteket.

10. Bibliotekets hemsida – Bibblo.se och Polarbibblo.se

På biblioteken i Norrbottens gemensamma hemsida Bibblo.se erbjuder biblioteket möjlighet till en rad tjänster.

Till exempel att söka medier, låna om, reservera, lämna inköpsförslag och beställa fjärrlån. Det är även möjligt att se vad man har för böcker hemma och om man har skulder. Bibblo.se erbjuder även andra nättjänster till exempel e-böcker och e-ljudböcker.

För regionens barn och ungdom är Polarbibblo.se en betydelsefull digital resurs. På Polarbibblo kan de unga få boktips eller välja att själva skriva och skicka in noveller, sagor eller poesi bland annat och en redaktör läser alla texter som skickas in innan den publiceras på webben.

11. Publika arrangemang

Till främjande av kulturella upplevelser ska publika arrangemang genomföras.

Evenemang kan göras tillsammans med eller i samarbete med föreningar, intresseorganisationer, studieförbund, företag, engagerade personer eller andra kommunala verksamheter.

12. Släktforskning

Biblioteket ska erbjuda särskilda studieplatser för besökare som önskar släktforska samt litteratur och databaser i ämnet.

Älvsby Forskarförening bedriver i dagsläget verksamhet vid släktforskarbörnan. I anslutning till denna plats finns även litteratur kring Älvsbyns lokala historia.

13. Bibliotekets tjänster för äldre och för personer med funktionshinder

Äldre och personer med funktionshinder ska ges likvärdiga möjligheter att ta del av bibliotekets tjänster som övriga boende i Älvsbyn och biblioteket erbjuder regelbunden verksamhet riktad till äldre.

Biblioteket ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att de ska kunna ta del av bibliotekets tjänster.

Biblioteket ska erbjuda "Boken Kommer" till personer som bor hemma men inte kan komma till biblioteket.

14. Bibliotekets tjänster för personer med läs- och skrivsvårigheter

På biblioteket ska finnas anpassad litteratur för personer med läs- och skrivsvårigheter.

Bibliotekspersonal ska aktivt marknadsföra och informera om Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM) nedladdningstjänst.

Personer med läs- och skrivsvårigheter ska erbjudas hjälp med litteraturkunskaps- och informationsfrågor om så önskas.

Biblioteket ska aktivt medverka till att hitta samarbetsformer med skola och andra aktörer som verkar för att underlätta kunskapsinhämtning och läsupplevelser för personer med läs- och skrivsvårigheter.

15. Biblioteket tjänster för invånare med utländsk bakgrund

Biblioteket ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer som har annat modersmål än svenska.

Biblioteket ska erbjuda information och litteratur på de nationella minoritetsspråken och på andra efterfrågade språk samt på lättläst svenska. Detta kan göras antingen via egna inköp av medier eller via lån från andra bibliotek och låncentraler.

När litteratur på ett visst språk har stor efterfrågan bör den i möjligaste mån köpas in till biblioteket.

Biblioteket ska samverka med kommunens SFI-utbildning.

16. Det livslånga lärandet

Biblioteket har en viktig roll som kunskapsförmedlare och för individens möjlighet att skaffa bildning, kunskaper och information.

Biblioteket ska vara ett redskap och en resurs för individens möjlighet till studier, fortbildning och utveckling. Att som vuxen kunna studera och bo kvar i Älvsbyn är av stor vikt för att höja kunskaps- och yrkeskompetensen bland kommunens invånare.

Biblioteket ska samverka med kommunens vuxenutbildning på grundskole- och gymnasienivå och vara en resurs för de studerande.

Biblioteket ska erbjuda visningar av biblioteket och vara serviceinriktad vid frågor som gäller kurslitteratur, informationsökning och lån av medier från andra bibliotek. I biblioteket ska finnas studieplatser och datorer avsedda för studerande.

17. Samverkan med kommunens övriga verksamheter

Biblioteket ska samverka med kommunens verksamheter i barn- och ungdomsfrågor, utbildningsfrågor, vård- och omsorgsfrågor, miljö- och samhällsbyggnadsfrågor samt andra kommunala frågor.

De kommunala verksamheterna ska känna sig välkomna att använda biblioteket för information och för möten med invånarna.

18. Samverkan med föreningar, intresseorganisationer och studieförbund

Biblioteket ska alltid vara öppet för olika former av samarbete och samverkan kring frågor som rör Älvsbyn och dess invånare.

Föreningar, studieförbund och intresseorganisationer ska känna sig välkomna att använda biblioteket som plattform och mötesplats för att nå ut till Älvsbyns invånare.

Älvsbyns bibliotek ska vara en mötesplats och ett forum för möten mellan föreningar, folkbildning, andra organisationer och kommunens invånare.

19. Samarbete med näringslivet

Kommunens näringsliv ska ges möjlighet att använda biblioteket som mötesplats och forum för information och diskussion med kommunens invånare.

20. Förteckning över styrdokument

Bibliotekslagen <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20130801.htm>

Skollagen <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20100800.htm>

Unesco, manifest för folkbibliotek och skolbibliotek

<http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2012/05/unesco.pdf>

Strategisk plan för Älvsbyns kommun - här finns också mål för folkbiblioteksverksamheten.

https://www.alsvbyn.se/wp-content/uploads/2014/03/alsvbyn.se_strategiskplan2017.pdf

Kulturplan för Norrbotten <http://www.norrbotten.se/sv/Kultur/>